

VALTUUSTOALOITE YHTEISKOULUHANKKEEN VARSINAISEN SUUNNITTELUN ALOITTAMISEN LYKKÄÄMISESTÄ KAAVOITUSPÄÄTÖKSEN JA LISÄSELVITYSTEN AJAKSI

Terveellisten ja turvallisten tilojen turvaaminen litin ylä- ja alakoululaisille sekä lukion opiskelijoille on tärkeää. On kuitenkin myös yhtä tärkeää varmistaa, että litin kunnan talous mahdollistaa opetustoiminnan jatkumisen itsenäisessä litissä jatkossakin.

Me allekirjoittaneet litin kunnan valtuutetut esitämme huolestamme kunnan varojen käytöstä yhteiskouluprojektissa ja sen vaikutuksista kunnan talouden tasapainoon pitkällä aikavälillä.

Kunnanvaltuutettujen yllätykseksi kouluprojektin hankesuunnitelma onkin jo valmistumassa ja kunnanhallituksen kokouksessa 1.9.2025 on kerrottu varsin kireästä aikataulusta varsinaisen suunnittelun aloittamiseksi, jopa jo ennen kuin alueen asemakaava saisi lainvoiman. Kyseisessä asemakaavaluonnoksessa on ilmennyt sellaisia seikkoja, kuten tie- ja liikennejärjestelyjen muutoksia, joiden johdosta kaavoituksen hyväksyminen kunnanvaltuustossa ei ole itsestään selvää ja joiden vuoksi riski siitä, että asemakaavasta valitetaan on korkea. Asemakaavan valmistelussa tuleekin varmistua siitä, että ehdotetut liikennejärjestelyt eivät vaikeuta palo- ja pelastustointia eivätkä aiheuta haittaa ja vaaraa päiväkodin ja yhteiskoulun käyttäjille tai lähialueen asukkaille. Lisäksi asemakaavan valmistelussa ja hankesuunnittelussa tulee varmistua siitä, että tontin ahtaus ei liikaa rajoita koulun muotoa ja sijoittelua tontille, joka taas rajaisi pois mahdollisia kunnalle kokonaisedullisimpia hankintamuotoja.

Kunnanhallitukselle esitetyssä tilannekatsauksessa esitetään vaihtoehtoisina toteutusvaihtoehtoina tilaajavetoinen suunnittelu, SR-hankinta ja tavoitehintainen projektinjohtourakka. Kaikissa näissä vaihtoehtoisissa koulurakennus jäisi kokonaisuudessaan kunnan taseeseen tuleviksi vuosikymmeniksi. Kuitenkin monet suomalaiset kunnat ovat päätyneet hankkimaan koulukiinteistöjään elinkaarimallilla, varsinkin kun tänä päivänä myös kiinteistön koko voi elää elinkaaren aikana. Mikäli elementeistä rakennettu koulukiinteistö jäisi tulevaisuudessa liian suureksi, niin osa elementeistä siirrettäisiin palveluntuottajan toimesta uuteen kohteeseen ja siten kunnan vuokraama kiinteistömässä pienenisi ja kulut laskisivat.

Lisäksi suurelementeistä rakennetun koulun rakentamisen laatu paranee ja riskit esimerkiksi rakentamisen aikaisille kosteusvaurioille vähenevät, koska rakentamista ei tehdä sään armoilla ulkona vaan sisällä tehtaassa. Työmaalle tuotaessa suurelementin katto on jo rakennuksen päällä ja ulkoseinät säänkestävät. Myös aikataulu olisi lyhyempi, koska talvikuukaudet eivät vaikeuttaisi rakentamista samalla tavalla kuin ulkona rakennettaessa. Lisäksi kunnan riski mahdollisesti rajustikin lähivuosina kasvavista rakennuskustannuksista pienenisi aikataulun nopeutuessa ja palveluntuottajan kantaessa riskin kustannusten noususta.

Haluamme myös tuoda julki huolestamme siitä, että yhteiskouluprojektin suunnittelua aiotaan jatkaa siitä huolimatta, että kunnanvaltuustolle ei olla esittelemässä kyseisen

hankesuunnitelman pohjalta laadittua kokonaiskustannusarviota eikä sen vaikutuksia kunnan talouteen pitkällä aikavälillä. Kunnan talousarviossahan vaikutuksia arvioidaan vain tulevan ja sitä seuraavien kahden vuoden ajalta, mutta kouluprojektin poistot säilyvät taseessa seuraavat 40 vuotta. Monissa Suomen kunnissa, kuten esimerkiksi Kärkölässä, on vastaavien projektien jälkeen ajauduttu säästötalkoisiin juuri liian suurien poistojen vuoksi. Lisäksi pitkän aikavälin taloudellisten vaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon urakkamuodon vaikutus sekä erittäin todennäköinen rakennusmateriaalien ja rakentamisen työ kustannusten merkittävä kohoaminen niin kotimaisen rakentamisen vilkastumisen kuin maailmanpoliittisen tilanteen johdosta.

Valtuustoseminaarissa 5.9.2025 esitetyssä painelaskelmassa kunnan taseessa oleva yli 13 miljoonan euron kumulatiivinen ylijäämä tulee nykyisten suunnitelmien perusteella syödyksi vuosikymmenen loppuun mennessä. Ensivuosisikymmenen alussa joudumme leikkaamaan kunnan toimintamenoista nykyisen arvion mukaan jopa 4 miljoonaa euroa vuodessa, jotta vältämme joutumisen kriisikunnaksi. Koska varhaiskasvatus ja perusopetus muodostavat suurimman osan kunnan menoista, tarkoittaisi se välttämättä rajuja leikkauksia juuri opetustoimeen. Siksi haluamme, että kunnanhallitus edellyttää kunnanjohtolta tarvittavien taloudellisten selvitysten tekemistä ja esittelee ne kunnanvaltuustolle ennen suunnittelun jatkamista.

Haluamme, että edellä mainitut kaavoitukseen liittyvät selvitykset muuttuvien liikennejärjestelyjen osalta ja rakennuksen massojen mahtuminen tontille erilaisissa toteutusmuodoissa esitellään kunnanvaltuustossa ennen kaavoituspäätöstä. Lisäksi haluamme, että koulun suunnitteluprosessi odottaa asemakaavan vahvistamista, jotta mahdollisten kaavamuutosten vuoksi ei tuhlaata turhaan kunnan varoja. Lisäksi haluamme kunnanvaltuustolle selvityksen koko investoinnin ja erilaisten hankintamuotojen vaikutuksista litin kunnan talouteen pitkällä aikavälillä (vähintään 10 vuotta) ennen kuin nyt laaditun hankesuunnitelman pohjalta jatketaan suunnitteluprosessia eteenpäin. Kunnanvaltuutetuilla ei ole pelkästään oikeus vaan myös velvollisuus varmistaa, että hanke ei aja litin kuntaa pitkälläkään aikavälillä kohtuuttomiin taloudellisiin vaikeuksiin.

Toivomme kuitenkin, että edellä mainittuihin seikkoihin löydetään sellaiset ratkaisut, joilla sekä varmistetaan toimivat opetustilat iittiläisille nuorille että pidetään huolta litin kunnan taloudesta pitkällä aikavälillä.

litissä, 23.9.2025

Maija Virta